

1929 – 1948 m.: Maniuliškės, Antazavė, Aviliai (Zarasų rajonas)

Profesorius, kompozitorius, dirigentas ir pedagogas Lionginas Abarius gimė 1929 m. rugpjūčio 8 d. Maniuliškių kaime, Zarasų rajone.

Vežant mažąjį Lionginą krikštyti, jo krikšto tėvai ant kelio rado Šv. Cecilijos – grojančių bei giedančių bažnyčiai globėjos ir užtarėjos paveikslėlį. Tuomet dalyvavę krikšto apeigose net neabejojo – Juozo ir Marijonos Abarių šeimoje gimė būsimas vargonininkas!

Jau vaikystėje Lionginas labai mėgo dainuoti. Jo pirmoji mokytoja buvo mama – nuostabaus, švelnaus balso moteris buvo garsi visos apylinkės dainininkė ir giesmininkė.

Mokslus Kumpuolių dvare įkurtoje mokykloje septynmetis Lionginas pradėjo 1936 m. Po mokslų, per dvi ganymo vasaras, susimeistravo medinį dviratį, kurį kalvis sukaustė metalu. Vėliau tą patį dviratį Lionginas išmainė į lūpinę armonikėlę.

1944 m. rudenį L. Abarius susipažino su Antazavės bažnyčios vargonininku J. Dugnu: šis patikrinęs jo klausą ir balsą, pradėjo Lionginą mokyti vargonuoti. Muzikalus jaunuolis buvo labai žingeidus ir į Antazavę pas mokytoją pėsčiomis eidavo kasdien: J. Dugnas mokė jį pažinti natas, dėstė muzikos teoriją ir net harmonijos pagrindus. Jau po metų, 1945–ųjų rudenį, Lionginas pavaduodavo Antazavės bažnyčioje savo mokytoją – giedodavo ir vargonais pritardavo mišioms. L. Abarius sako, kad jeigu ne šviesios atminties vargonininkas J. Dugnas, jis tikrai nebūtų tuo, kuo yra dabar.

1945–ųjų gruodį Avilių bažnyčios vargonininkas išsikėlė į didesnę parapiją ir toji liko be vargonininko. Liongino mokytojas J. Dugnas kunigui J. Rožanskui rekomendavo jį kaip gabų, savarankiškai vargonuoti galintį vargonininką. 1946 m. sausio 4–oji ypač svarbi L. Abariui – apsilikęs skolintu kareivišku apdaru, per siaučiančią pūgą jis pėsčiomis išėjo iš Antazavės į Avilius: tai buvo jo keturiolikos kilometrų kelias iki svajonės muzikuoti. Pirmą kartą prisėdęs prie Avilių bažnyčios vargonų, L. Abarius net neatmena kiek laiko grojo Šv. Mišias, bažnytines giesmes, savos kūrybos melodijas ir kompozicijas. Prisimindamas šį įvykį pamena tik vieną – vargonavo tol, kol visai sustingo pirštai.

Pats L. Abarius Antazavės – Avilių laikotarpį įvardija jo kaip chorvedžio kelio pradžia ir labai didžiuojasi, kad ji buvo gimtajame Zarasų krašte. Šis laikotarpis jam buvo tikra mokykla geriau suprasti religinės muzikos grožį, jos esmę ir poveikį kiekvienam žmogui, net ir netikinčiam.

1948 – 1958 metai, Vilnius: Jono Švedo vadovaujamas Valstybinis Dainų ir šokių ansamblis, studijos Vilniaus Juozo Tallat – Kelpšos muzikos mokykloje ir Valstybinėje konservatorijoje

Klebono I. Puriušio paskatintas, 1948 m. kovą L. Abarius dalyvavo konkurse tapti J. Švedo vadovaujamo Liaudies dainų ir šokių ansamblio nariu. Tų pačių metų balandžio 15–ąją jis buvo priimtas į šį ansamblį artisto pareigoms.

J. Švedo ansamblis, kaip jį vadino žiūrovai, buvo pirmasis ir populiariausias Lietuvoje meno kolektyvas, kurio liaudies ansamblio žanras atsirado jo vadovo, turėjusio skvarbų istorinį žvilgsnį, gerą liaudies meno supratimą, nuovoką ir neeilinį pajautimą, pastangomis. 1948 m. į ansamblį atėjęs L. Abarius į jį iš gimtojo Zarasų krašto atsinešė skambios aukštaitiškos dainos pomėgį. Ansamblis buvo ta mokykla, kurioje L. Abarius suprato, kad harmonizuota lyrinė liaudies daina skamba kitaip – pakiliau ir džiaugsmingiau. Tad jo koncertinė programa suformavo L. Abarius liaudiškus muzikinės išraiškos pagrindus - tolimesnėje savo kūryboje jis siekė kurti muziką, pagrįstą lietuvių liaudies kūrinių melodika.

Nepasitenkindamas vien repeticijomis ir koncertine ansamblio veikla, L. Abarius tais pačiais, 1948 m. įstojo ir į Vilniaus J. Tallat – Kelpšos muzikos mokyklą, kurioje pas dėstytoją kompozitorių, vargonininką, dainininką ir chorvedį A. Kačanauską mokėsi solinio dainavimo, o pas dėstytoją choro dirigentą ir kompozitorių A. Ilčiuką – chorinio dirigavimo. Ją baigė 1953 m., tačiau negalėjo išsiskirti su ansambliu, nes vis dažniau maestro J. Švedas leisdavo gabiam chorvedžiui padiriguoti ir solo padainuoti.

1953 – 1958 m. chorinio dirigavimo mokslus L. Abarius tęsė Valstybinėje konservatorijoje. Dar bestudijuodamas konservatorijoje, vadovavo Pavilnio kultūros namų chorui, buvo Vilniaus medicinos darbuotojų dainų ir šokių liaudies ansamblio chormeisteris.

Konservatoriją L. Abarius baigė su pagyrimu.

L. Abariaus pedagoginė veikla

1956 – 1960 m.: Vilniaus Juozo Tallat – Kelpšos muzikos mokykla.

1959 – 1972 m. L. Abarius buvo Valstybinės konservatorijos chorinio dirigavimo ir kitų chorvedybos disciplinų dėstytojas. Nuo 1981 m. jis – konservatorijos chorinio dirigavimo katedros dėstytojas, nuo 1983 m. – vyr. dėstytojas, nuo 1986 m. – docentas, nuo 1991 m. – Lietuvos muzikos akademijos profesorius, 1988 – 1995 m. – akademijos Choro dirigavimo katedros vedėjas (jo pastangomis į mokymo planus buvo įtraukta bažnyčios chorų vadovų specializacija).

L. Abarius – chorvedys ir dirigentas

L. Abarius – aktyvus ir nuoširdus meno mėgėjų chorų pagalbininkas: jiems niekada negailėjo patarimų, noriai dalyvaudavo konkursuose, apžiūrose, perklausose, todėl visur buvo labai laukiamas. 1961 – 1966 m. L. Abarius buvo Respublikinio muzikos mokytojų mišraus choro dirigento A. Budriūno padėjėju. Choro veikla padėjo Lietuvos muzikos mokytojams chorvedžiams kelti savo kvalifikaciją, o surengti choro koncertai išpopuliarino daug kūrinių.

L. Abarius yra vienas iš tų chorvedžių, kuris siekė aukštesnių meninių pasiekimų ne tik mėgėjų kolektyvų veikloje, bet ir profesionaliojoje Lietuvos chorvedyboje: 1963 – 1981 m. buvo ryškiausios veiklos laikotarpis, kuriame net aštuoniolika metų vadovauta Valstybiniam televizijos ir radijo chorui. Jį maestro ypač mylėjo ir dažnai pabrėždavo, kad tai buvusi didelė laimė ir mokykla kaip dirigentui. Ir nors ne viskas įgyvendinta, būta kritikos, visas šis laikotarpis paliko pačius šviesiausius prisiminimus ir yra jaudinantis: vadovaudamas chorui, L. Abarius subrendo kaip profesionalaus kolektyvo vadovas ir dirigentas.

Pirmą kartą Respublikinėje dainų šventėje L. Abarius dalyvavo 1950 m. kaip Jono Švedo vadovaujamo ansamblio dalyvis.

Nuo 1965 m. L. Abarius – visų Respublikinių dainų švenčių dirigentas.

L. Abarius – kompozitorius: pasaulietinė ir religinė muzika

L. Abarius savęs nelaiko kompozitoriumi, nes nėra baigęs kompozicijos mokslų. Tačiau ir pats negali pasakyti, kiek jo harmonizuotų liaudies dainų skamba koncertų salėse, kiek sukurta originalių kūrinių chorui, vokaliniais ansambliams ir solistams. Ypač gausi L. Abariaus chordinė kūryba – visa ji parašyta patyrusio chorvedybos meistro ranka.

Taip jau lemta laikmečio aplinkybių, kad beveik visi Lietuvos vyresniosios kartos muzikai savo profesinio kelio pradžioje buvo vargonininkais – ne išimtis ir L. Abarius: jo kūrybą puošia ir religinė muzika. L. Abariaus bažnytinei muzikai, kuri niekada nebuvo jo kūryboje atsitiktinė, būdingas nuoširdumas, melodika, suprantama harmonijos kalba: jis kūrė tokius kūrinius, kuriuos galėtų atlikti vidutinio pajėgumo bažnytiniai chorai ir taip plėtojo jų repertuarą.

L. Abariaus veiklos įvertinimai

1967 m. suteiktas LTSR nusipelnusio meno veikėjo vardas. 1991 m. suteiktas profesoriaus vardas. 1995 m. apdovanotas Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino 3-iojo laipsnio ordino Komandoro kryžiumi. 2006 m. suteiktas Zarasų krašto Garbės piliečio vardas.